

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 peti vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2,50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inserati peti vrst Din 4.—, Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod veča mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE; Ob kolodvoru 101.

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Po govoru kancelarja Hitlerja:

Položaj je ostal še nadalje skrajno napet

Z napetostjo pričakovani govor kancelarja Hitlerja ni prinesel pričakovanega razčiščenja — Dasi Hitler ni postavil nikakih konkretnih zahtev, vendar njegov govor ni prav nič doprinesel k mednarodnemu pomirjenju

Nürnberg, 13. sept. br. Snoči je imel kancelar Hitler na kongresu nemške narodno socialistične stranke zaključni govor, ki ga je vsa svetovna javnost pričakovala z največjo napetostjo v domnevi, da bo prinesel razčiščenje sedanega najtesnejšega in negotovega mednarodnega položaja in da bo pripomogel k popuščanju napetosti. Hitler je sicer skoraj ves svoj govor posvetil Češkoslovaški, vendar pa jasnosti ni prinesel. Poleg hudih napadov na malo sosedno republiko Hitler ni postavil nikakih zahtev. Bistvo njegovega go-

vora je bilo v tem, da je zagotovil sudetskimi Nemcem v borbi za njihove nacionalne zahteve vso podporo Velike Nemčije ter da je v ilustracijo njene sile navedel razne številke, ki naj predložijo jasnosti gigantsko utrjevanje nemške zapadne meje. Hitler je delil nauke tudi državnikom zapadnih velesil in jim svetoval, naj se ne vmešavajo v račune, ki jih imata med seboj Nemčija in Češkoslovaška. Govorec o Češkoslovaški, je Hitler med drugim iz-

gre. Tu ne gre za govore, nego za pravice in sicer za kakšne pravice. Kar Nemci zahtevajo, je samoodločba naroda, kakor so jo dali vsakemu drugemu narodu. G. Beneš sudetskimi Nemcem nima dajati, da rili. Oni imajo pravico do svojega življenja, kakor vsak drug narod. Če pa je demokracija prepričana, da mora v tem primeru, če bi bilo treba, na vsak način štiti zatiralce Nemcev, potem bo imelo to zelo težke posledice. Mislim, da služim miru, če jih o tem ne pustim v tozmo. Mi nismo nikdar postavili zahtev, da sme Nemčija zatirati 3,5 milijona Francozov in tudi nismo nikdar zahtevali, na jnam izročiti 3,5 mil. Angležev, da jih ugonobimo, zahtevamo pa, da že enkrat neha zatiranje 3,5 milijona Nemcev na Češkoslovaškem, katerim naj se da svoboda in pravice samoodločbe.

Bilo bi nam žal, če bi se zaradi tega skalo naše razmerje do drugih evropskih držav, toda krivda ne bo na naši strani. V ostalem je stvar češkoslovaške vlade, da se sporazume z zastopniki sudetskimi Nemci. Moja stvar in stvar nas vseh pa je, da skrbimo za to, da tu ne bo nastala iz pravice krivica, kajti tu gre za nemške rojake. Nismo pripravljeni in voljni, da bi v srcu Evrope zaradi nesposobnosti drugih držav dopustili, da bi nastala nova Palestina. Mali Arabci so brez obrambe in zaščite. Nemci na Češkoslovaškem pa niso brez obrambe in niso zapušteni. To naj vedo vsi. (Dolgotrajno pritrjevanje).

Zahteva po samoodločbi sudetskih Nemcev

Ta silni napor smo napravili, da koristimo miru. Pod nobenim pogojem ne bomo več mirno gledali nadaljnega zatiranja naših rojakov na Češkoslovaškem. G. Beneš govori, da hoče po ženevskem vzorcu deliti pomirjevalna darila. Trajno tako ne

Prvi odmevi po svetu

Hitlerjev govor je pričakovala vsa mednarodna javnost z velike nestrpnostjo. Po živahnih diplomatskih posvetovanjih zadnjih dni se je pripisoval temu govoru izreden pomen v pričakovanju, da bo Hitler postavil kakšne konkretne zahteve in predloge. To se sicer ni zgodilo, vendar pa proučujejo danes vse zainteresirane vlade podrobno vsebino Hitlerjevih izjav in bodo šele nato zavzele svoje stališče. Dosedanji odmevi pa kažejo, da Hitler ni izpolnil pričakovanja ter da je pustil svet še nadalje v popolni negotovosti, ki zahteva slej ko prej največjo previdnost in pozornost vseh odgovornih državnikov.

London: Napetost ni popustila

Danes ponovna plenarna seja angleške vlade

London, 13. sept. br. V Londonu so pričakovali Hitlerjev govor z največjo napetostjo. V zunanjem ministstvu in v ministrskem predsedstvu so bili nameščeni posebni radijski sprejemniki, na katerih so zbrani ministri poslušali Hitlerjev govor. Govor so sprejemali stenografi ter ga takoj prevedli v angleščino.

Ob 22. se je sestel pri ministrskem predsedniku Chamberlainu ožji kabinetni svet, navzoči so bili poleg predsednika vlade zunanji minister lord Halifax, notranji minister Hoare, finančni minister Simon, diplomatski svetovalec Vansittart in prvi podtajnik zunanjega ministristva Cadogan. Ožji kabinetni svet je pozno v noč podrobno proučeval Hitlerjev govor. Angle-

ška vlada do tega trenutka še ni zavzela svojega stališča.

Zatruje se, da bo danes popoldne sklicana zopet plenarna seja angleške vlade, na kateri bodo ponovno proučili mednarodni položaj v zvezi s Hitlerjevim govorom, nakar bo angleška vlada zavzela svoje stališče in sklepala o nadaljnjih korakih.

Današnji londonski listi se omejujejo zgolj na objavo daljših in krajših poroč o Hitlerjevem govoru, toda brez komentarja. Le diplomatski urednik Reuterja ugotavlja, da Hitlerjev govor ni prav ničesar izpremenil na mednarodnem položaju in da ni doprinesel prav ničesar k popuščanju napetosti.

Praga: Nič drugega ni bilo pričakovati

Čsl. javnost je mirna in hladnokrvna

Praga, 13. sept. br. V češkoslovaški prestolnici so sprejeli govor nemškega kancelarja Hitlerja docela mirno in hladnokrvno. V političnih krogih izjavljajo, da niso nič drugega pričakovali, napadov na Češkoslovaško z nemške strani pa so že tako vajeni, da jih ne more ničesar več presenetiti. V zvezi s tem opozarjajo zlasti na intrigo, s katero je skušala sovražna pro-

paganda predstaviti Češkoslovaško kot podružnico Moskve. Nemški listi so namreč objavili vest, da se mediji na Češkoslovaškem tajnik kominterne Dimitrov. Češkoslovaška vlada je to vest najodločneje demantirala, še bolj pa jo je demantiral Dimitrov sam, ki je snoči govoril v Moskvi.

Pariz: Nobenih konkretnih predlogov

Mednarodni položaj je ostal neizpremenjen

Pariz, 13. septembra. br. V tujakih političnih krogih se zaenkrat vzdržujejo vsakega komentarja o Hitlerjevem govoru. V zunanjem ministstvu so govor sprejemali po radiju ter so ga takoj prevedli v francoščino. Že ponosno so začeli strokovnjaki podrobno proučevati Hitlerjeve izjave, da bi ugotovili njihov pravi pomen. Zaenkrat opozarjajo samo na to, da je Hitler izrazil svoje nezadovoljstvo zaradi češkoslovaškega problema. Vajno pa je, da Hitler ni postavil nobenega konkretnega predloga, niti ni načel kakšnega konkretnega problema. Ne sme se namreč pozabiti, da so se v Pragi pogajanja že začela in da se bodo nadaljevala. Kancelar Hitler ni zahteval, naj se ta pogajanja prekinijo. Kar se tiče Hitlerjevih pritiskov nad usodo sudetskih Nemcev, je treba ugotoviti, da haš predlogi češkoslovaške vlade gredo za tem, da se ta usoda izboljša ter da dobe jamstva za dalekosežne avtome-

mije. Kar je Hitler povedal o utrjevanju zapadne nemške meje, za Francijo ni nič novega. Navedel je to le v talatise svojih misli, da okupi njihovo vero v svojost in zmirlenost nemške politike. Čeravno merodajni krog ne misli mogli izraziti svojega mnenja o Hitlerjevem govoru, je toliko vendar že gotovo, da ni ničesar spremenil na tem, kar se je dosedaj s nemške strani izjavilo glede češkoslovaškega problema. Diplomatska situacija v Evropi je slej ko prej ostala nespremenjena. Omalovaljuje izrase o predsedniku češkoslovaške republike, ki ga je g. Hitler nazival z »gospod Beneš«, presejajo v Parizu s stališča takta.

Pariz, 13. sept. br. Francoska vlada bo imela danes dopolne sejo pod predsedstvom predsednika republike Lebruna. Na tej seji bodo proučili položaj po govoru nemškega kancelarja in sprejeli vse potrebne sklepe, ki sta jih pripravila minist-

striški predsednik Daladier kot vojni minister in notranji minister Sarraut. Kakor se zatruje bo Francija sprčo dejstva, da je Hitler pustil svet še dalje v popolni negotovosti, še razširila svoje vojaške varnostne ukrepe ter da bodo izdani tudi vsi potrebni ukrepi za zaščito civilnega prebivalstva.

Sudetski Nemci izzivajo dalje

Praga, 13. sept. e. V teku včerajšnjega dne so sudetski Nemci na mnogih krajih izzvali neredne s svojimi demonstracijami, pri katerih so vzklikali: Zahtevamo plebiscit ter prepevali Horst-Wesel Lied in »Deutschland über alles«. V Falknovu je eksplodirala petarda v češki šoli in v nekem hotelu, kjer so bili začasno nastanjeni orožniki. V obeh primerih je bila škoda velika. V Karlovih Varih in Marijanskih Laznih je prišlo do sudetsko-nemških demonstracij proti židovskim trgovcem, ki so jim pomazali okna in trgovine s ključastim križem ter raznimi napismi. Na periferiji so razbili več čeških napisov, Češkoslovaška vlada bo nočjo sklepala glede ukrepov, da zavaruje javni mir in red v državi.

Snoči okrog 19. se je okrog 2000 Nemcev zbralo na trgu v Libercu, kjer so pričakovali Henleina. Videč, da prihaja po cesti njegov avtomobil, so se zbrali okrog njega. Policija je hotela napraviti red, množica pa jo je sprejela z vzkliki: Dol s češko policijo! Začela je metati kamenje na stražnike. Policija je pozvala vodje sudetskih Nemcev, naj pomirjevalno vplivajo na množico, ki pa tega niso storili, dokler

Washington: Grmenje brez toče

Svet se je že privadil ostrim besedam

Washington, 13. sept. br. Hitlerjev govor je prenašala tudi večina radijskih postaj v Ameriki. Dasi je Hitler izrekel svoj govor v silno ostrem tonu, v ameriških krogih ni napravil posebnega vtisa. V washingtonskih vladnih krogih prevladuje mnenje, da so bile Hitlerjeve grožnje v obratnem razmerju s povišanim glasom, s katerim jih je izrekel. Njegove besede so bile sicer vznemirljive, toda povedal ni nič konkretnega in ni postavil nobenih predlogov ali zahtev, še manj pa kakšnega ultimata. Zato mislijo v Washingtonu, da se Evropa lahko pomiri in otrese strahu, v katerem je živela zadnje dni. Neodloč-

nost Hitlerja pripisujejo v Washingtonu predvsem složenemu nastopu Anglije in Francije. Vsekakor smatrajo v Washingtonu kljub temu, da Hitler ni ničesar prispeval k mednarodnemu pomirjenju, za zadovoljivo dejstvo, da so ostala odprta vrata za nadaljevanje pogajanj v Pragi. Verjetno je sicer, da bo Hitler podpiral morebitno zahtevo sudetskih Nemcev po plebiscitu, vendar pa v svojem govoru tega ni izrecno zahteval. V ostalem pa sodo, da bi mogel Hitlerjev govor pred 10 ali 20 leti izzvati katastrofo, dandanes pa se je svet že privadil temu, da sliši iz Berlina grmenje brez toče.

Od luksemburške meje do Švice

stoji v pripravljenosti francoska armada

LONDON, 13. sept. e. Sotrudnik »Daily Telegraph« javlja iz Metza: Dočim je drugod po svetu napetost doseгла že svoj višek, se tu ob Maginotovi liniji od luksemburške meje pa do Švice kaže popoln optimizem, ki temelji na obširnih ukrepih, napravljenih v zadnjih dneh, in ki se še nadaljujejo. Francoska vojska zaupa v svojo moč, mirni in optimistični so oficirji, mir in enodušnost je med vojaštvom. Posameznosti ni mogoče objavljati, toda več kilometrov za mejo ni težko ugotoviti, da so vrata Francije trdno zaprta. elnja je popolnoma zasedena, vojaštvo je pripravljeno za obrambo. Velike utrbe okrog mesta imajo posadko za vojni obseg. Za varnost je bilo storjeno vse, nič ni bilo opuščenega. Ponovno so bili poklicani pod zastavo oni rezervisti, ki so šel, pred 14 dnevi odšli domov, vse to je bilo izvedeno izredno naglo. Vsa den prihajajo v Metz oni, ki se vračajo z dopustov. Kažejo vtis zadovoljstva in zaupanja. Normalni železniški promet na

progi Pariz—Metz—Nancy—Strasbourg je bil zadnje čase nekoliko obremenjen, ker so imeli na progah Salon Sur Marne —Bar le Duc vojaški transporti prednosti. PARIZ, 13. sept. e. Včeraj popoldne je bila seja ministrskega sveta, katere dnevnji red je bil posvečen zunanji politiki in poročidom ministra zunanjih poslov Bonnetta ter predsednika Daladiera. V komunikaciji, izznanem po seji, niso bila objavljena nikakršna obvestila o politični situaciji, temveč je bilo v njem izraženo samo priznanje o hladnokrvnosti in zavednosti vsega francoskega naroda kakor tudi francoskih kolonij, ki so dale dokaz svoje pripadnosti Franciji. O posvetovanju Bonnetta s predstavnikl Rusije in Rumunije tudi niso bila izdana nobena obvestila, in komentarji letov prinašajo samo ono, kar se venomer ponavlja: da je lahko predvidevati, kako ogromne važnosti so bili ti razgovori za zaščito češkoslovaške in evropskega miru.

Varnostni ukrepi nemških sosedov

Poleg Francije so tudi Belgija, Nizozemska in Švica zavarovale svoje meje proti Nemčiji

PARIZ, 13. sept. e. V teku včerajšnjega dne je splošno prevladovalo mnenje, da se Evropa nahaja v položaju napete puške. Že več dni je 900 km dolga Maginotova linija v polni vojni pripravljenosti. Anglijsko vojaštvo je koncentrirano. Sovjetska Rusija premika svoje čete proti Kijevu in je obdržala pod orožjem kadrovec, ki bi morali na dopust.

Bern, 13. sept. br. Švicarski zvezni svet je sklenil naj se takoj izvedejo prvi zaščitni ukrepi proti morebitnemu vpadu na švicarsko ozemlje. V to svrhu so podmirali vse glavne dovodne ceste, železniške proge, mostove in druge objekte, ki bi jih v danem primeru takoj poglali v zrak, da bi na ta način preprečili ali vsaj za ne-

kaj časa ovirali prodiranje neprijatelja na švicarsko ozemlje.

Haag, 13. sept. br. Nizozemska vlada je sklenila znatno ojačanje obmejnih čet iz previdnosti so posadke na meji tako povečane, da so dorešale vsakemu položaju. Vsi vojaški dopusti so ukiniteni, dopustniki pa so se morali takoj vrniti.

Bruselj, 13. sept. br. Včeraj je vojaštvo zasedlo vso mejo proti Nemčiji. Vse garnizije so povečane in primerno ojačene tudi vse obmejne straže. Vpoklicana sta tudi dva letniška rezervista. Ti varnostni ukrepi dokazujejo, da je Belgija prav tako kakor Nizozemska in Švica resno odločena braniti nedotakljivost svojega ozemlja.

DE VALERA

novi predsednik DN

Včeraj je bilo odprto jesensko zasedanje sveta Društva narodov. Za novega predsednika sveta je bil izvoljen delegat Irske De Valera. K njegovim izvolitvi je največ pripomogla Anglija, ki je hotela na ta način potrditi in okrepiti svoj sporazum z Irsko.

ni policija energično intervenirala. Manifestanti so se pozneje ponovno zbrali pred policijskim poslopjem, kjer so demonstrirali. Štiri osebe so bile aretirane. Do manjših demonstracij je prišlo snoči tudi v Pragi, kjer so henleinovci hodili po ulicah in kričali svoja znana gesla. Češko prebivalstvo je energično reagiralo na izzivanja in je prišlo na mnogih krajih do pretepov. Naposled so se morali henleinovci umakniti in je nastal v mestu zopet mir.

V Hebu so henleinovci razbili več čeških in židovskih trgovin. Na podružnicah Bat'e, Götza in nekaterih židovskih trgovinah so razbili izlozbe. V Falknovu so razbili izlozba okna konzumne zadrage.

